

Γράφοντας για τις ζωές των άλλων

Ανατρεπτικό βιβλίο του Χαβιέρ Μαρίας

Της **ΟΛΓΑΣ ΣΕΛΛΑ**

Ούτε μία ούτε δύο, αλλά σχεδόν τριάντα βιογραφίες συγκεντρωμένες σ' ένα βιβλίο! Αλλά μην τρομάζετε, δεν είναι χιλιάδες σελίδες, γιατί ο συγγραφέας που επιχειρήσει αυτό το εγχείρημα, ο Ισπανός Χαβιέρ Μαρίας, έχει φτιάξει έναν διαφορετικό τύπο βιογραφίας, στην ουσία μια ανατρεπτική πινακοθήκη των μεγάλων μορφών της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Το βιβλίο «Γράφοντας τις ζωές των άλλων» (πρόλογος Ελίντε Πιτταρέλλο, μετά-

φείς όπως η Μαντάμ Ντυ Ντεφάν και ο Λώρενς Στερν, ο Ιβάν Τουργκένιεφ και ο Ράντγιαρντ Κίπλινγκ, ο Ράινερ Μαρία Ρίλκε και η Ισακ Ντίνεσεν κ.ά. (...)
Τούτο ωστόσο δεν σημαίνει απαραίτητα ότι ο συγγραφέας έδρασε σαν ιστοριογράφος ή σαν αξιόπιστος βιογράφος. Απεναντίας, αδιαφορώντας για τη μέθοδο που κυνηγάει την αλήθεια, ο Χαβιέρ Μαρίας παραδέχεται εξ αρχής ότι όχι μόνο έχει τροποποιήσει κάποια δεδομένα, αλλά και ότι έχει μετατρέψει τις πηγές των πληροφοριών του σε κρυφά δολώματα», λέει στον πρόλογο η Ελίντε Πιτταρέλλο. Μας λέει, με δυο λόγια, ότι ένας συγγραφέας χρησιμοποίησε περίπου ως στοιχείο μυθοπλασίας τις ζωές άλλων, παλαιότερων μεγάλων δημιουργών, θέλοντας όμως «να ξαναδώσει πίσω την ανθρώπινη διάστασή τους». Γι' αυτό «τόλμη και μέτρο, αυθάδεια και σεβασμός είναι τα συστατικά με τα οποία συντάσσει μικροσκοπικά κωμικά σενάρια, όπου κάθε συγγραφέας πρωταγωνιστεί σε λίγες, σύντομες σκηνές βγαλμένες από τη ζωή του». Όσο για τον ίδιο τον Χαβιέρ Μαρίας, λέει στον πρόλόγο του ότι «μακράν της αγιοποίησης και της σεμνοπρέπειας με την οποία μιλάμε συνήθως για τους μεγάλους δασκάλους της λογοτεχνίας, οι ζωές τους έχουν αντιμετωπιστεί με ένα μείγμα αγάπης και ευτράπελης διάθεσης». Ας δούμε κάποια στιγμιότυπα:

Εύγλωττο και εύστοχο το εξώφυλλο της έκδοσης.

Ένας διαφορετικός τύπος βιογραφίας για τριάντα μεγάλες μορφές της παγκόσμιας λογοτεχνίας.

φραση Γεωργία Ζακοπούλου) θα κυκλοφορήσει την ερχόμενη εβδομάδα από τις εκδόσεις Πατάκης και στο σημερινό φύλλο της «Κ» προδημοσιεύουμε μερικά αποσπάσματα.

Ένα βιβλίο στο οποίο ο Χαβιέρ Μαρίας «απελευθερώνει από το μεγαλοπρεπές σιδηρούν προσωπίδιο της αφθαρσίας συγγρα-

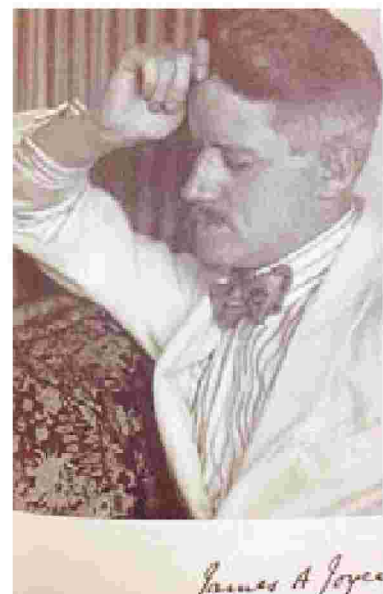
φούς όπως η Μαντάμ Ντυ Ντεφάν και ο Λώρενς Στερν, ο Ιβάν Τουργκένιεφ και ο Ράντγιαρντ Κίπλινγκ, ο Ράινερ Μαρία Ρίλκε και η Ισακ Ντίνεσεν κ.ά. (...)
Τούτο ωστόσο δεν σημαίνει απαραίτητα ότι ο συγγραφέας έδρασε σαν ιστοριογράφος ή σαν αξιόπιστος βιογράφος. Απεναντίας, αδιαφορώντας για τη μέθοδο που κυνηγάει την αλήθεια, ο Χαβιέρ Μαρίας παραδέχεται εξ αρχής ότι όχι μόνο έχει τροποποιήσει κάποια δεδομένα, αλλά και ότι έχει μετατρέψει τις πηγές των πληροφοριών του σε κρυφά δολώματα», λέει στον πρόλογο η Ελίντε Πιτταρέλλο. Μας λέει, με δυο λόγια, ότι ένας συγγραφέας χρησιμοποίησε περίπου ως στοιχείο μυθοπλασίας τις ζωές άλλων, παλαιότερων μεγάλων δημιουργών, θέλοντας όμως «να ξαναδώσει πίσω την ανθρώπινη διάστασή τους». Γι' αυτό «τόλμη και μέτρο, αυθάδεια και σεβασμός είναι τα συστατικά με τα οποία συντάσσει μικροσκοπικά κωμικά σενάρια, όπου κάθε συγγραφέας πρωταγωνιστεί σε λίγες, σύντομες σκηνές βγαλμένες από τη ζωή του». Όσο για τον ίδιο τον Χαβιέρ Μαρίας, λέει στον πρόλόγο του ότι «μακράν της αγιοποίησης και της σεμνοπρέπειας με την οποία μιλάμε συνήθως για τους μεγάλους δασκάλους της λογοτεχνίας, οι ζωές τους έχουν αντιμετωπιστεί με ένα μείγμα αγάπης και ευτράπελης διάθεσης». Ας δούμε κάποια στιγμιότυπα:
Γουίλιαμ Φώκνερ: «Το ενδιαφέρον του για τις επιταγές ήταν πάντα μεγάλο, δίχως όμως αυτό να σημαίνει ότι ο Φώκνερ ήταν άπληστος ή τσιγκούνης. Ήταν μάλλον σπάταλος. Εόδευε γρήγορα όσα κέρδιζε, κι ύστερα ζούσε με πιστώσεις, ώσπου να φτάσει η καινούργια επιταγή. Πλήρωνε τα χρέη του και ξανάρχιζε να ξοδεύει, κυρίως σε άλογα, καπνό και ούισκι. Δεν είχε πολλά ρούχα, αλλά όσα

Οι ηθοποιοί Solomon Glave και Shannon Beer στην κινηματογραφική μεταφορά του βιβλίου της Εμιλι Μπροντέ «Ανεμοδαρμένα ύψη» από την Αντρέα Αρνολντ (2012).

Στιγμές από τον χαρακτήρα πολλών συγγραφέων όπως του Βλαντιμίρ Ναμπόκοφ (εδώ κυνηγάει πεταλούδες), του αγέλαστου Τζόζεφ Κόνραντ και του αισθαντικού Τζέιμς Τζόυς βρίσκονται στις σελίδες του βιβλίου.

είχε ήταν ακριβά. Στα δεκαεννιά του κέρδισε το παρατσούκλι “Κόμης” για την αγάπη του στα ρούχα». (...) «Πάντα έλεγε ότι είχε γράψει το “Αδυτο”, το πιο εμπορικό μυθιστόρημά του, για τα λεφτά: “Τα χρειαζόμουν για να αγοράσω ένα καλό άλογο”. Ισχυριζόταν επίσης ότι δεν επισκεπτόταν συχνά τις μεγάλες πόλεις επειδή δεν μπορούσε να πάει σ' αυτές με το άλογο»!

Τζόζεφ Κόνραντ: «Ήταν πάντα σε κατάσταση υπερέντασης, και αυτό ήταν η πηγή της οξυθυμίας του, την οποία μετά βίας μπορούσε να ελέγξει, και που ωστόσο, μόλις καταλάγιαζε, δεν άφηνε πίσω της το παρα-

μικρό ίχνος, την παραμικρή ανάμνηση. Όταν η γυναίκα του γεννούσε τον πρώτο τους γιο, Μπόρις, ο Κόνραντ βημάτιζε ταραγμένος πάνω κάτω στον κήπο του σπιτιού. Εάφνου άκουσε τα σπαρακτικά κλάματα ενός μωρού και, αγανακτισμένος, πλησίασε στην κουζίνα και διέταξε την υπηρέτρια: “Κάνε μου τη χάρη και διώξε αυτό το παιδί! Ενοχλεί την κυρία Κόνραντ!”. Η υπηρέτριά του τότε φώναξε κι εκείνη ακόμα πιο αγανακτισμένη: “Μα το δικό σας παιδί είναι, κύριε!”».

Τζέιμς Τζόυς: «Ο κόσμος συνήθιζε να λέει για τον Τζέιμς Τζόυς ότι έδειχνε θλιμμένος και

κουρασμένος, και ο ίδιος είχε κάποτε περιγράψει τον εαυτό του ως “έναν ζηλιάρη, μοναχικό, ανικανοποίητο, υπερήφανο άντρα”. Ο Τζέιμς Τζόυς, λέει ο Χαβιέρ Μαρίας, ήταν προληπτικός και φοβόταν πάρα πολύ τους σκύλους... «Αλλά αυτό που του προκαλούσε τον μεγαλύτερο πανικό ήταν οι καταιγίδες. (...) Ως ενήλικας, οι κακές γλώσσες λένε πως έκλεινε τ' αυτιά του και συμπεριφερόταν σαν δειλός. Οι καλές το διαψεύδουν και παραδέχονται απλώς ότι, αν η καταιγίδα τον έβρισκε στο δρόμο, έπλεκε με αγωνία τα δάχτυλά του, φώναζε και το έβαζε στα πόδια».